Magdalena Kintopf-Huuhka,
verksamhetsledare. Finlandssvenska teckenspråkiga rf
24.2.2026

B 20/2025 rd Regeringens berättelse om tillämpningen av språklagstiftningen 2025.

Finlandssvenska teckenspråkiga rf tackar för möjligheten att lämna in ett skriftligt sakkunnighetsyttrande. Utmaningar och helhetssituationen för det finlandssvenska teckenspråket har beskrivits bra i regeringens berättelse om tillämpningen av språklagstiftningen 2025.

I vårt sakkunnigyttrande vill vi lyfta upp ett par saker för förtydligande. Under kapitlet gällande rätt att lära sig ett eget språk, 2.1.2, nämns bland annat småbarnspedagogiken och att det i befolkningsregistret inte finns någon som har registrerat teckenspråk som modersmål. Detta har vi märkt att det finns utmaningar med, att föräldern anmäler barnets modersmål som teckenspråk men att detta blir till ”okänt” i andra myndigheters sidor såsom inom småbarnspedagogiken och grundutbildningen. Det framkommer inte alltid i andra e-tjänster vilket modersmål som har registrerats.

De åtgärder som nämns där gällande vad som har gjorts för att främja för teckenspråkiga gäller i första hand finska teckenspråket och dess nätverk, detta bör förtydligas eftersom det annars är lätt att tolka som båda teckenspråken är jämbördiga. Detta är inte så fallet utan det finlandssvenska teckenspråket har främst via projektmedel kunnat ordna nätverksträffar och distansundervisning. Detta har vi tagit upp i revitaliseringsprogram för det finlandssvenska teckenspråket;

”Som ett konkret resultat av de första revitaliseringsåtgärderna, gjordes under läsåret 2023–2024 ett försök att förstatliga koordineringen av undervisningsarrangemangen i finlandssvenskt teckenspråk på nätet. Detta gjordes genom att överföra ansvaret på Valteri, det statliga centret för lärande. Försöket var tillfälligt, och beslut om en permanent lösning saknas i dag. Därigenom är **undervisningsarrangemangen fortsatt beroende av projektmedel**. En stor utmaning med det tillfälliga försöket var ändå att teckenspråksundervisningen ordnad av Ytteresse skola blev avgiftsbelagd för kommunerna när koordineringsansvaret tillfälligt förstatligades.”

Digitalisering

Gällande digitalisering så har det gjorts framsteg där döva och teckenspråkiga finlandssvenskar kan sköta sina ärenden skriftligt och inte endast förlita sig på telefonsamtal. Dock är även här stor variation på hurdana e-tjänster som erbjuds och vad för information som finns samt på vilket språk. Stycket om att AI

tekniken gjort sådana framsteg att döv person kan delta på webbinarium utan teckenspråkstolk är inte en realistisk bild. Åtminstone inte för finlandssvenska teckenspråkiga. Det är viktigt att digitala tjänster finns på svenska, eftersom flerparten av finlandssvenska döva och teckenspråkigas kontaktspråk är svenska.

Finlandssvenska teckenspråket och revitaliseringsprogram

Gällande 2.1.3 Situationen för det finlandssvenska teckenspråket önskar vi att förtydliga idén med revitaliseringsprogram och de åtgärdsförslag som finns. Gällande beskrivningen som finns där från undervisnings- och kulturministeriet att förslagen inte ska tolkas som planer som styr ministeriets verksamhet, åtgärdsförslagen har vi plockat från språkpolitiska programmet år 2022. Vi har i vårt revitaliseringsprogram följt vad statsrådet samt olika ministerier i sina utredningar eller planer tagit upp och utformat dessa som förslag. Detta för att bättre förankra olika ministerium samt myndigheters ansvar, då allt ansvar inte kan läggas på tredje sektorn. Programmet presenterar 66 åtgärdsförslag utifrån 10 tematiska områden, där källorna kommer från kartläggningar och utredningar som finns tillgängliga.

Programmet i sin helhet hittas https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-085-9 och åtgärdsförslagen med kort sammanfattning finns på finska och engelska samt sammanfattning på finlandssvenskt teckenspråk. Vi har även där en tabell över vilka åtgärder som hittas i språkpolitiska programmet som vi tagit upp i vårt program. Vi rekommenderar å det yttersta att dessa tas i beaktande hos utskottsmedlemmarna och berörda tjänstemän. Det är även önskvärt att ministeriet nämner revitaliseringsprogram för det finlandssvenska teckenspråket i följande berättelse och använder den som källa.

I denna berättelse saknas det inlägg från CRPD kommitténs kommentarer där de har 15 gånger uppmärksammat teckenspråken i Finland, de utmaningar som finns samt åtgärder som behövs. Där nämns också skilt kring den stora bristen som finns på finlandssvenska teckenspråkstolkar. (Källa till material: tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/SessionDetails1.aspx?SessionID=2795&Lang=en)

Slutligen önskar vi bara att finlandssvenska teckenspråket beaktas och att det förtydligas i dokument och planer vilken typ av service som finns för det finlandssvenska teckenspråket och det finska teckenspråket. Att klumpa ihop till *teckenspråk* riskerar att det finlandssvenska teckenspråket osynliggörs.